

ویژگیهای رئیس جمهور در روایات / ۳. امین و امانت دار

۳. امین و امانت دار بودن

یکی از مهم ترین ویژگیها در سپردن مسئولیت های بزرگ به افراد، امانت داری آنان است. در اصل یکصد و پانزدهم قانون اساسی که ذکر آن رفت، به صراحت بر مسئله «امانت» داری تأکید شده است. و بر اساس فرهنگ قرآن، امانت داری یکی از خصیصه های پیامبران الهی معرفی شده است؛ زیرا که آنان از طرف خداوند به رسالتهای بزرگی مأمور شده اند و قرآن بسیاری از ایشان را به عنوان «رسول امین» معرفی کرده است. (۱)

در ماجرای حضرت موسی علیه السلام که بنا شد آن حضرت نزد شعیب نبی علیه السلام اقامت نماید و در انجام امور او را یاری رساند، قرآن از زبان دختر شعیب علیه السلام می فرماید:

«يَا أَيَّتُهَا اسْتَأْجِرُهُ إِنَّا خَيْرٌ مِّنْ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ» (۲)؛ «پدر! وی را به کار گیر! زیرا بهترین کسی که به کار می گماری، همانا فرد قدرتمند و امانت دار خواهد بود.»

امانت داری در کنار توانمندی مطرح شده است و از اینکه «امین» در این آیه صفت «قوی» قرار گرفته است، می توان این نکته را برداشت کرد که فرد توانمند در صورت امانت داری گزینش می شود و در صورتی که شخص توانمند، از صفت امانت بهره ای نبرده باشد، انتخاب او برای امر مهمی شایسته نیست.

حال با توجه به جایگاه ریاست جمهوری در نظام اسلامی ایران و با نظر به اختیارات و حوزه نظارتی و مدیریتی رئیس جمهور، شایسته است شخصی که برای عهده داری این پست انتخاب می شود، امانت داری او در کنار دیگر صفات مانند: تدبیر، تقوا؛ دانش و... احراز شود.

امام امیرالمؤمنین علیه السلام در نامه خویش به اشعث ابن قیس - کارگزار حضرت در آذربایجان - می نویسد:

«إِنَّ عَمَلَكَ لَيْسَ لَكَ بِطَغْمَةٍ وَلَكِنَّهُ فِي عَنَقِكَ أَمَانَةٌ» (۳) همانا پست تو برای تو وسیله آب و نان نبوده، بلکه امانتی در گردن تو است.»

با توجه به بار معنایی «امانت» که «موقتی بودن» آن و «لزوم دقت در حفظ» آن است، اهمیت این ویژگی بیشتر آشکار می شود.

در ماجرای حضرت یوسف علیه السلام پس از آزادی او از زندان، آن حضرت خطاب به پادشاه می گوید:

«إِجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ» (۴) «مرا به گنجینه های این زمین بگمار که امانت داری دانا هستم.»

از این رو و به دلیل اهمیت مسئله امانت داری، در قانون اساسی جمهوری اسلامی، به این عنوان در سوگند رئیس جمهور تصریح شده است:

«... و با استعانت از خداوند و پیروی از پیامبر اسلام و ائمه اطهار - علیهم السلام - قدرتی را که ملت به عنوان امانتی مقدس به من سپرده است، همچون امینی پارسا و فداکار نگاهدار باشم و آن را به منتخب ملت پس از خود بسپارم.»